

KIRJELMIÄ, JOIHIN EI TULLUT VASTAUKSIA

YKSINÄISIÄ VALITELMIA

Kirje rehtorille, joka ei vastannut

Hyvä Rehtori

Turun opettajankoulutuslaitoksessa on vallinnut jo useita vuosia monia puutteita. Ne ovat pahentuneet vuosi vuodelta, koska epäkohtiin ei ole voitu puuttua. Henkilöstökokouksissa ei yksittäisen professorin työtehtäviin voida kiinnittää huomiota. Kun enemmistö työntekijöistä on lehtoreita, voidaan kokouksissa tarkastella vain heitä koskevia asioita. Laitoksen johtaja Marja Vauras ei kutsunut koolle professoreiden kokouksia. Nykyinen lehtori-johtaja Aija Ahtineva ei myöskään kokisi sitä mielekkääksi. Varajohtaja Arja Virta seurustelee enemmän lehtoreiden kanssa ja pitää yhteistyöistuntoja heidän kanssaan.

Marja Vauras ei dekaaniksi tultuaan järjestä edelleenkaan professorikokouksia. Laitoksen TYKY-päivät ovat olleet täysin tehottomia. Epäkohtia tulee vuosi vuodelta lisää. Marja Vauras on jättänyt minut ilman graduryhmää. Hän ei tee työnjakoa. Muut professorit tai lehtorit saavat ohjata töitä, jotka kuuluisivat minun asiantuntijuuteeni.

Epäkohdat hiotaan pois keskushallinnolle lähetettävistä lausunnoista. Toimintayksikön esittämä kehittämisvaatimus on jätetty pois

keskushallinnolle lähetetystä lausunnosta. Olemme moneen otteeseen ilmoittaneet, että haluamme kehittää äidinkielen opetustiedettä, mutta tavoite jätetään pois. Luokanopettajilla ei ole sivuainetta äidinkieli ja kirjallisuus. Koska se ei ole oman laitoksen sivuaine, sitä ei saada lukujärjestykseen opiskelijoille sopivaksi.

Ristiriita yleisen kasvatustieteen ja äidinkielen opetustieteen välillä heikentää laitoksen (TOKL) työtehoa. Uuden tieteen syrjintä on verrattavissa työpaikkakiusaamiseen. Syrjintä on muuttunut henkilökohtaiseksi.

Educariumissa 10.10.2007

Katri Sarmavuori

Toinen kirje rehtorille, joka ei vastannut

15.10.07

Hyvä Rehtori

Lähetän enemmän tietoa prof. Päivi Lappalaisen kieltäytymisestä yhteisneuvotteluun. Korkeamman tahon täytyisi puuttua pattitilanteeseen. Vaikenemalla ja tyytymällä nykyiseen tilanteeseen ei mikään asia mene eteenpäin.

Luokanopettajien pitää saada sivuaine äidinkieli ja kirjallisuus. Sen täytyy johtaa kelpoisuuteen, jonka humanistinen tiedekunta hyväksyy, niin että luokanopettaja saa kaksoiskelpoisuuden. Koulutus täytyy rakentaa yhteistyössä.

Olen tehnyt suunnitelmia, jotka täytyy käsitellä työryhmissä. Viime joulukuussa lähettämäni suunnitelmat palautettiin tai niistä toteutui jotain rippeitä opettajankoulutuslaitoksen luokanopettajien opetussuunnitelmatyöryhmässä. Syynä oli se, että suunnitelmia ei ollut käsitelty humanistien kanssa.

Lähetän valokopioita kirjeistä ja suunnitelmista. Varadekaani Päivi Lappalaisen viimeksi lähettämästä tyrmäyskirjeestä lähetän myös valokopion.

Eihän tilanne voi jatkua tällaisena.

Kunnioittavin terveisin
Katri Sarmavuori

Kirje professorille, joka ei vastannut

Prof. Lea Rojolalle mennyt kirje 2010. Siihen ei tullut vastausta.

Hei

Miksi prof. Päivi Lappalainen kieltäytyy neuvotteluista? Voitteko nimittää jonkun toisen henkilön hänen tilalleen?

Ennen luokanopettajista ainakin 20 (yhden ryhmän verran) valitsi erikoistumisaineeksi äidinkielen. Heistä suurin osa teki myös gradun lukemisesta, kirjoittamisesta tai lastenkirjallisuudesta. Nyt alan graduja ei enää tehdä. Opiskelijoista vain muutama ottaa sivuaineeksi äidinkielen ja kirjallisuuden, ei edes joka vuosi.

Opiskelijat hankkivat kaksoiskelpoisuuden matematiikasta.

Miksi yhteistyötä ei saada kotimaisen kirjallisuuden ja okl:n välille? Meidän olisi hyvä tietää, ketkä luokanopettaja-opiskelijat hakeutuvat teille. Tätä tietoa ei tule mistään. Eikö näille opiskelijoille voisi olla jotain korvaavaa pedagogisempaa kurssia, jonka TOKL tarjoaisi?

Opetusministeriö edellyttää, että yliopistoilla on yli tiedekuntarajojen yhteistyötä. Teillähän on yksinoikeus myös opettajien kelpoisuuden määräämiseen.

Luokanopettajalla on äidinkielen ja kirjallisuuden tunneista lähes 80 %. Olisi hyvin suotavaa, että aine olisi heillä myös sivuaineena. Miksi tästä ei haluta neuvotella?

Tiedustellen
Katri Sarmavuori
Professori, Turun opettajankoulutuslaitos

Suomalaisen opettajankoulutuksen laadukkuus kaipaa sisällöllistä syventämistä

Tutkija Pekka Räihä Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitoksesta nosti esiin suomalaisen opettajankoulutuksen epäkohtia (HS 10.9.). Puutteina hän luetteli kiireen, pirstaleisuuden, opiskelijoiden valintamenettelyt sekä teorian ja käytännön ristiriidat. Pitkä viiden tai seitsemän vuoden koulutus ei annakaan eväitä todelliseen ammattiin.

Olen hänen kanssaan monessa kohdin samaa mieltä. Vaikka hän ei moittinutkaan tutkinnonuudistuksia, on syy tietysti hallinnollisissa rakenteissa. Mitään todellisia uudistuksia ei saatu aikaan, sillä tiedekunnat ja erityisesti vanhat oppiaineet vartioivat reviirejään. Opetusministeriön asetus yliopistojen koulutusvastuun täsmentämisestä, yliopistojen koulutusohjelmista ja erikoistumiskoulutuksesta (568/2005) oli todella paha isku ja esti perusepäkohtien poistamisen.

Rakenteelliset epäkohdat estävät jatkuvasti uudistumisen. Räihän mainitsemat puutteet ovat sekä opiskelijoiden että kouluttajien riesana. Koulutus koostuu useista lyhyistä opintosuorituksista — en kutsuisi niitä edes opintokokonaisuuksiksi. Opiskelijan stressi aiheutuu siitä, miten hän ehtii seuraavalle luennolle tai demolle, ei niinkään sisällöllisistä haasteista. Koulutuksen opit ja työtodellisuus jäävät kauaksi toisistaan. Todelliseen uudistukseen voitaisiin kenties päästä vuonna 2010, jos luokanopettajien kaksoiskelpoisuusvaatimus toteutuu ja heistä tulee myös jonkinasteisia aineenopettajia. Nyt on liiaksi kuulutettu yleiskasvatustieteellisiä oppeja siitä, että luokanopettajan pitää integroida ja tarkastella oppilasta vain kokonaispersoonallisuutena.

Epätieteellinen ainedidaktiikka, jossa aineet niputetaan samaan muottiin eikä minkään anneta itsenäistyä, on ollut aluksi hyödyllinen lähtökohhta opettavien aineiden kehittämiseksi mutta ajan mittaan muuttunut kahlitsevaksi.

Erityisen pahasti tutkinnonuudistuksissa on kärsinyt äidinkieli. Sen näennäisuudistus, oppiaineen nimeen lisätty kirjallisuus, vei huomion todellisista epäkohdista. Nimenmuutos lisäsi opettajien pätevyysvaatimuksiin kaksinkertaisen opintopistemäärän, mikä pitää suorittaa vanhoissa ainelaitoksissa, sillä asetus 568/2005 myönsi niille yksinoikeuden. Opettajankoulutuslaitos ei saa sanoa mitään opettajan pätevyydestä, sillä oikeus on jätetty täysin vanhalle ainetiedekunnalle.

Opettajankoulutuksen uudistaminen vaatii ensisijaisesti estävien asetusten poistamista. Koulussa opetettavan aineen pitäisi saada myös yliopistollinen oppiaineoikeus. Toivon sitä äidinkielen opetustieteelle, joka on nyt tutkimussuuntaus. Sillä ei ole vielä omia opintokokonaisuuksia eikä se ole edes sivuaineena, vaikka sen pitäisi olla äidinkielen opettajan pääaine yliopistossa. Vasta silloin opinnot vastaisivat koulun opetettavassa aineessa tarvittavia laaja-alaisia sisältöjä eli lukemista, kirjoittamista, kirjallisuutta (varsinkin lasten- ja nuortenkirjallisuutta), draamaa, viestintää ja kielentuntemusta.

Asenteet oppiaineita kohtaan, vanhat ainelaitokset puolustusasemineen, yleiset kasvatustieteilijät, joista monet ovat puhtaita tutkijoita ja psykologeja, virkoineen muodostavat pelikentän, jossa opettajaksi valmistuva joutuu sukkuloimaan. Hän joutunee huomaamaan ristiriitaisuudet ja valmistumaan joko yleiseksi kasvatustieteilijäksi tai jonkin oppiaineen hallitsijaksi. Äidinkielen opetustieteen sisältöihin voi tutustua internetin kotisivulla www.aidinkielenopetustieteenseurary.com. Sitä on kehitetty tutkimuksen avulla.

Katri Sarmavuori
professori
opettajankoulutuslaitos
Turun yliopisto

PAHASTA EPÄKOHDASTA KIRJOITETTUA

2010

Lasten lukuharrastus jäänyt pois luokanopettajien graduista

Notkahdus PISA-tuloksissa on tuottanut huolestuneisuutta monella taholla. Eikä suotta. Kultamitalin menettäminen ja maailman parhaan lukutaidon kansan maineen mureneminen aiheuttaa huolta syystäkin. Hyvän lukutaidon ja hyvien PISA-mittauksien taustatekijäksi on selitetty ensisijaisesti korkeatasoista opettajankoulutusta. Meillä opettajan ammatti on arvostettu ja tavoiteltu. Tutkinno uudistukset ovat kuitenkin tuoneet siihen enemmän huononuksia kuin parannuksia.

Suurin huononnus on ollut erikoistumisaineiden poistaminen luokanopettajien koulutuksesta. Se lopetti luokanopettajien kouluttautumisen äidinkielen opinnoissa pakollisia opintoja pitemmälle. Tutkinno uudistus lopetti myös gradujen tekemisen lastenkirjallisuudesta.

Helena Linna (HS 14.12.) kirjoitti siitä, kuinka lapset ovat viehättyneitä tarinoista/. Heillä on lukuinto. Varsinkin toisluokkalaiset, joilla mekaaninen lukutaito on kehittynyt riittäväksi, ovat lukemisen ahmijoita. Miksi kiinnostus ei sitten säily? Yhtenä syynä saattaa olla oppimisympäristön pirstaloituminen. Lapsille ja nuorille on tarjolla harrastuspiireissä ja kotona muuta kuin kirjan ääressä viipymistä.

Kahdeksaluokkalainen kertoi Johanna Tikkasen haastattelussa (HS 8.12.), että

”en lue melkein ikinä, ei ole aikaa”. Hän pelaa futista ja tekee kaikkea muuta. Nuorten vapaa-aikaan on tullut runsaasti muitakin harrastuksia kuin lukeminen. Lukuinnon ja –kiinnostuksen säilymiseksi voisi opettajan asennoituminen ja nykyistä syvällisempi perehtyminen lastenkirjallisuuteen auttaa. Luokkakirjastosta saisi löytyä jokaiselle Matille ja Maijalle juuri hänelle sopivaa lukemista.

Suurimman lukuinnon säilymisessä luokanopettaja on merkityksellinen tekijä. Nyt luokka- ja vapaa-ajan lukemisen tutkimus on ratkaisevalla tavalla vähentynyt ja yhtenä syynä saattaa olla se, että luokanopettajat eivät voi valita sivuaineeksi äidinkieltä ja kirjallisuutta. Kelpoisuusvaatimukset nostettiin tutkintouudistuksen aikana kaksinkertaisiksi, joten niiden mahduttaminen luokanopettajan maisterin tutkintoon tuli mahdottomaksi. Lisäksi ainelaitoksissa on varattu vain muutamalle luokanopettajalle paikka sivuaineeseen. Niinpä Turun ja Rauman luokanopettajaopiskelijat valitsevat tutkintoonsa pääasiallisesti muita aineita. Ennen äidinkielen ja kirjallisuuden erikoistumisopinnot valitsi parikymmentä opiskelijaa vuosittain, nykyään määrä on pudonnut muutamaan. Kuulostaa uskomattomalta, mutta ainelaitoksilla ei ollut mahdollisuutta järjestää mielekästä opintojatkuvuutta luokanopettajan koulutukseen pakollisina kuuluvien äidinkielen ja kirjallisuuden opintojen pohjalle. Herää kysymys, eivätkö luokahuoneen lukeminen ja kirjallisuus ole ainelaitoksen kiinnostuskohteena.

Äidinkieli ja kirjallisuus on aine, jota luokanopettaja opettaa eniten. Sitä on jopa viisi viikkotuntia, mikä on lähes kahdeksankymmentä prosenttia koko peruskoulun tuntimäärästä. Luokanopettajakoulutuksessa pitäisi mahdollistaa nykyistä laaja-alaisempi äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu kaikille luokanopettajaksi opiskeleville. Sen pitäisi olla luokanopettajan ensisijainen sivuaine ja mielellään jopa mahdollinen pääaine. Onhan jokainen opettaja myös kielen opettaja.

PISA-tutkimuksissa kannattaisi suuntautua

selvittämään lasten ja nuorten liikuntaa ja liikuntataitoja. Luokanopettajilla on yhä lisääntyvässä määrin sivuaineena liikunta. Siitä tehdään graduja ja siinä osataan innostaa lapsia ja nuoria, kun opettajalla itsellään on vahva liikunnan osaaminen ja tuntemus. Suomi voisi tulevaisuudessa saada liikunnasta kultamitalin lukemisen tilalle. Huipputuloksia ei lukemisessa, liikunnassa tai opettamisessa saavuteta ilman ammattitaitoa, riittävää harjoitusta ja omakohtaista motivaatiota.

Juli Aerila
Lehtori, Turun opettajankoulutuslaitoksen Rauman yksikkö

Katri Sarmavuori
Professori, Turun opettajankoulutuslaitoksen Turun yksikkö
Äidinkielen Opetustieteen Seura ry.

Joka väittää olevansa liian vanha oppimaan uusia asioita, on ilmeisesti ollut aina sellainen.

Huuto.net

